

Oğuz Tansel'in Şiirimizdeki Yeri

The Importance of Oguz Tansel in Turkish Poetry

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin TUNCER

Dokuz Eylül Üniversitesi

Sever, S. ve S. Karagül (2017) Uluslararası

Türk Masal Dünyası ve Doğumunun 100.

Yılında Oğuz Tansel Sempozyumu Bildiriler

Kitabı, Ankara: Ankara Üniversitesi Yayıncıları

Özet

No: 549, ss. 441-446.

Oğuz Tansel, şair ve yazar olarak edebiyatımıza katkıda bulunur. İlk şiirlerinde geleneğe bağlı kalarak hece ölçüyle şiirler yazar. 1940 yılından sonra serbest tarzda, toplumcu gerçekçi çizgide sosyal temalara yönelik şiirleriyle tanınır. Masalla da ilgilenen şair, halk geleneklerine bağlı kalır; şiirlerinde halk deyimlerinden ve folklor öğelerinden geniş ölçüde yararlanır. Biz tebliğ metnimizde, şiirlerinden hareketle onun şiirimizdeki yerini, önemini ve şiir anlayışını belirlemeye çalışacağız.

Anahtar Sözcükler: Oğuz Tansel, şiir, tema, toplumcu gerçekçilik.

Abstract

Oğuz Tansel as a poet and a writer contributes to our literature. In his first poems, he writes them in syllabic meter by staying connected to the tradition. After 1940, he is known with his free verse, social realist, social them esorianted poems. The poet is also interested in fables, he sticks to the folk tradition; widely makes use of idioms and folkloric elements in his poems. In this paper, We will try to explain his place and the importance of his work in the literature and his understanding of poetry.

Key Words: Oğuz Tansel, poetry, theme, social realism.

Giriş

Oğuz Tansel'in ilk şiirleri *Servet-i Fünûn* (1937) ve *Varlık* dergisinde yayımlanır; bu şiirler vezinli, kafiyeli, lirik şiirlerdir. Toplumsal gerçekçileri takip eden Tansel, özgürlük, barış, eşitlik, sevgi ve kardeşlik, adalet, tabiat, sevgi konularını işler. Şiir dili yalındır, imgeli ve sanatlı söyleyişten uzaktır; halk söyleyişinden ve folklorik öğelerden yararlanır. Şiirlerinde öztürkçe ve kendi ürettiği söyleyişler belirgin biçimde görülür: *Kındam*, *özgenlik*, *özgürlek*, *urun*, *ıramak* vb. Halkın yaşadıklarını, gerçekçi bir duyuş ve düşünüşle şiirine taşır. Yaşayan Türkçenin halk Türkçesi olduğuna inanır. Çağdaş yaşamı ve evrensel kriterleri önceleyen şair, insanlığın ve uygarlığın destanını yazmaya çalışır. Tabiatın kucağında büyüyen ve tabiatı seven şair, tabiat tasvirlerine yer verir. İlk şiir kitabı *Savrulmayı Bekleyen Harman*'dır (1953). Onu, *Gözünü Sevdigim* (1962), *Sarıkız Yolu* (1986) kitapları izler. Son şiir kitabı ise, *Dağı Öpmeler* (1999)'dır. Bunlara Metin Eoğlu ile Bektaşî fıkralarını şiirleştirdikleri *Bektaşî Dedikleri* (1970)'ni de eklemek mümkündür. *Mutluluk Peşinde* (2005, 2013) Evrensel Basım Yayın tarafından Toplu Şairler olarak yayımlanır (2013, 149 s.).

Bulgular

Oğuz Tansel'in şiirlerinde *ışık*, *güneş*, *aydınlık* ve bunları çağrıştıran kelimeler sıkça geçer. Torosların kuzey yamaçlarında, Konya'nın Bozkır ilçesine bağlı Meyre köyünde

dünyaya gözlerini açan Tansel, yeşillikler içerisinde sulak bir mekândan hayatı bakar. Bu nedenle onun şiirlerinde tabiat, yaylalar, göl kenarları ve yüksek tepeler sıkılıkla geçer. Gerçeküstü bir anlayışla "Gögün dudağı dağ tepesinde" derken, imgeli bir söyleyiş yer verir. Onun şiirlerinde bir hareketlilik görülür. "Bir istesek cennetlesir yeryüzü", "Taşınır yük, aşılır dağ" dizelerinde bunu görürüz. Halkçı bir anlayışın şairi olan Tansel, "Yolumuz ışıklı halk çizgisidir" derken, hareket noktasını belirlemiştir olur. "Yaratıcı anamız sadece doğa...." der (Oluşum, Dağı Öpmeler, s.93).

Özgürliği savunan Tansel, savaşa karşıdır. *Dağı Öpmeler* kitabında Savaşa Hayır (s.78) şiirinde, "Barış içinde olmalı evren/ Doğmak da, ölmek de dostlukla/ Var olmanın yasası:/ Barış, Sevi. Barış, Sevi. Barış..." der. Barış ve sevgiyi adeta bayraklıştırır. *İşnili Süpürge* şiirinde sevgiyi bilmeyenleri ayrılığı, saygılığı yüreklerden, kafalardan söküp atmayı (Dağı Öpmeler, s.73), bir "manı"sinde de sevi'yi dile getirir: "Sevi evimiz bir göz/ Can kanımdan mavi töz/ Ha ayrılık ha ölüm/ Denizde sönmez bu köz". *Canım Özgürlük* şiirinde, özgürlüğü zindandan çıkarmak isteyen şair, "(....) Kartal gözüne, su gözesine,/ Çiçek, meyve veren gözlere,/ Dağa, taşa kazıyalım özgürlüğü" der. Özgürliği canı, kanı ve ışığı kabul eder (Dağı Öpmeler, s.104). *Antalya VIII* şiirinde paylaşmayı, su kemeriley özdeşleştiren şair, "Zakkum çiçeği tanyerinde/ Su kemerince kollarımız/ Bir erki çağlıca dolaştık/ Özgürledik kökleri, tutsakları" (Dağı Öpmeler, s. 23).

Oğuz Tansel'in şairliği bize -biraz olsun- Yaşar Kemal'i çağrıtmaktadır. O da masal dünyasında yetişmiş, kendini kanıtlamış bir sanatçımızdır. Oğuz Tansel'i halkbilimciler, o yönyle ele aldıklarında, değerlendirmelerini yaparlar. Onun dinlediği masalları sonradan yazması, *masal atası* olarak bu şirlere şırsellik katması dikkatimizi çekmektedir. Folklor ürünlerine, Anadolu halk kültürüne sahip çıkılması ve yaşatılması yönündeki hassasiyeti, kültürümüze, kültürel değerlerimize sahip çıkışının gerekligini hatırlatması önemsenmelidir. Tansel'e göre sanat, folkloran faydalanan/faydalananmalıdır. *Kindam* adını verdiği (renkli, ışıl ışıl) her türden varlık, onun on iki şiirinde cazibe merkezi olur. (Dağı Öpmeler, s. 39 -51). "Kindamlı dağlar, azgın sular kavuşmanın tadında/ Bitkilerin, canlılardan düğümü masal boyu"(s.39), dizeleriyle kindamın duyguyu, sevgiyi mayalandırdığını söyler/ belirtir. Kindam, sevgiliye özgü bir nitelemenin yanında, şairin duygusu ve düşüncelerinin göstergesi olarak da belirir. Kindam, Şair'i saran bir güç ve şaşırtıcı bir güzellik olarak da karşımıza çıkar. Kindam, kimi zaman tabiatattaki olağanüstü güzellikleri, değişik yörelerdeki, köy, yol ve mağara adlarını ifade ettiği gibi, şairin sevdiği kadına verdiği ad olarak da karşımıza çıkar.

Kindamlı Yaşam şiirinde, "Özgürliği ele geçirsek bir:/ Donanır yaşam ballanır kardeşce" (s. 43), der. "Yayla Çiçeğim, karanfil saçılım,/ Bölüşelim, ölümcül yalnızlığı" (s. 49) dizelerinde benzetme ve özgün söyleyiş dikkatlerden kaçmaz. 'Ölümcül yalnızlığı bölüşmek', paylaşmak gibi güzel bir söyleyiş ulaşır. Onun halkçı ve bilge kişiliği, şirlere ayrı bir boyut kazandırır. Geleneksel motifleri çağdaş bir yaklaşımla şirlere sokar. Onun masallarının ruhuna sindirilen şiir, tabiatla iç içe görülür: "Mavi kanatlı zaman, yıldız gözlü su saçlı güzel, umudu çiçeklendirmek" gibi ifadeler onun şairlik yanını gösterir. *Masal Dünyası* şiirinde, güvercinlerin göklerde hür dolaşmasını, maviliklerde yıkanmaları olarak tasavvur eder: "Bir halk türküsünde kaybederim kendimi/ Bir masal dünyasında yaşıar/ Bir halk türküsünde bulurum seni" der (s.46).

Şair ve halkbilimci kimliğiyle tanınan Oğuz Tansel, mizahî bir anlatıma da başvurur: "Allı evlenir Deli Bekir'le/ Güllü boşanır İt Oğlan'dan/ Ben ağaç diktim başkası apartman/ Tümü yurt için ulus için/ Yaşasın vatan" dizelerinde kişi, toplum ve ülke sorunlarına göndermede bulunur. *Aydın Oğlu Aydın* şiirinde yergiye başvurduğu görülür: "Gündüzü gece eder kuş beyni/ İsterse öküz altında buzağı kor/ Fil doğurtur karıncaya/ Aydın oğlu aydın/ Karga oğlu karga" (Mutluluk Peşinde, s. 69).

İki Adam şiirinde mizaha yer verir: "Biri pavlikadan atıldıktan kelli/ Geçim derdinden başı bunlu/ Ada iskelesinde denize karşı/ Gözlük satardı balıklara/ Öteki aşk yüzünden çekmiş kafayı/ Satarım umuduyla parça parça/ Galata Köprüsü'nün civatalarını sökerdi/ Yaptıklarına şaşmadı kimsecikler/ Yalnız iş çıktı kargalara" (Mutluluk Peşinde, s. 104)

Döner Kebap'ta mizah ve ironi iç içe gelişir: “(...)Yollar caddeler evler/ Pırıl pırıl vitrinler/ Kızın entarisi yanardöner/ Göçmen kuşlar bulutlar/ Çevirilen filmler çevrilecek filmler/ Adamın gözleri açıktan döner/ Ayşe tarladan Necla bardan/ Fır fir döner pır pır döner/ Vay ne döner ne döner” (Mutluluk Peşinde, s. 107). Oğuz Tansel'in şiirinde imge, gerçek ve ironiyi bütünlüyor.

Şundan Bundan III şiirinde vatan, millet sevgisinin yanında, çevreci bir bakış açısı ironik tarzda verilir: “Allı evlenir Deli Bekir'le/ Güllü boşanır İt Oğlan'dan/ Ben ağaç diktim başkası apartman/ Tümü yurt için ulus için/ Yaşasın vatan” (Mutluluk Peşinde, s. 109).

Bu şiir, Orhan Veli'nin *Vatan İçin* şiirini çağrıştırır niteliktedir: “Neler yapmadık şu vatan için/ Kimimiz öldük/ Kimimiz nutuk söyledik.” Oğuz Tansel, şiir anlayışı bakımından Garipçilere yakındır. İkinci Yeni şiirinin ekonomik, politik.. düzlemde köklü bir değişmeye dayanmadığı kanısındadır; İkinci Yeni'nin bir akım olmadığını düşünür.

Dağı Öpmeler adlı şiir kitabındaki sekiz şiirinde Antalya dolaylarını, beş şiirinde Bitlis'i konu edinen şair, Türkiye'yi ülke olarak sever ve ona ait izlenimlerini dile getirir. Zaman zaman sosyal meselelerle iç içe Türk insanını, bu coğrafyada uğradıkları acı ve tatlı halleriyle anlatır.

Şiirlerinde tahkiyeden (hikâye etme, öyküleme) yararlanır; “Adamla Çocuk”, “Köy, Yayla, Şehir” şiirlerinde olduğu gibi (Mutluluk Peşinde, s. 74, 75; 78; 80). *Mutluluk Peşinde I-II-III* (s.99 -101), *Hastanede* (s. 102-103), efsane edasında bir anlatma yönelir. *Mutluluk Peşinde* şiiri bu tarzdadır: “Sözün kısası/ Az gittik uzunluğuna/ Uz gittik derinliğine/ Mutlu çekirdeğe ulaştık” (Mutluluk Peşinde, s. 101).

Kimi şiirlerinde öğretici ve düşündürücü öğeler görülür. *Kış* şiirinde, “Ateş almak düşü görenler/ Evcek ölüyordu ölünce/ Görünmez değirmenlerin oyunu/ Kişi kocaltıyordu/ Omuz omuz cenaze...”

Oğuz Tansel'in halk şiirinden –söyleyiş tarzı olarak- yararlandığı görülür. Hece vezniyle yazmış olduğu şiirlerinde alışılmış durak ve uyaklara bağlı kalmadığı dikkat çeker; iç uyakları öne çıkarılan ahengin takipçisi olur. *Mayku* şiiri, aşk şiirinden öte, söyleyiş açısından da mükemmel bir şeirdir:

“ (...) Burda taş olmuş gelinler kuzular/ “Ayrılık var bir yandan” dudaklarında/ Salla saçlarını öldür beni/ Aklımı bırakım sulara/ Bahar sabahlarının tatlı yağmuru/ Sendedir mânaların en güzeli/ Ay akşamlandı gözlerinde” (Mutluluk Peşinde, s. 30).

Saç-gönül ilişkisi, eski şiirin en eski mazmunudur. Âşığın gönülü, sevgilinin saçları arasında yer edinir. *Gönül*, saçların teline bağlıdır, o sallandıkça gönül perişan olur. Eski edebiyatta “mû, gîsû, zûlf” gibi adlarla geçen saç; şekli(zincir, mâr, ejderha, kemend, sünbü'l...), kokusu(misk, anber, semen, reyhan), rengi(siyah, gece, leyl, şâm...); dağınık ve uzun oluşuya da âşığı etkiler, perişan eder, arkasından sürüklər, aklını başından alır. Şair bunları ustalıkla kullanır. “Salla saçlarını, öldür beni” der. Perişan olan gönül(âşık) aklını yitirecek noktaya gelir, ‘aklını sulara bırakır’.

‘Sevgilinin gözlerinde ayın akşamlaması’ çok özgün bir söyleyiştir. Klâsik edebiyatta ay, sevgilinin yüzünü hatırlatır. Sevgili o kadar güzeldir ki ay ona ancak kul olabilir. Sevgilinin yüzü *dolunay* (bedr, mehtab) gibidir; ay *hilâl* şeklinde sevgilinin kaşlarını çağrıştırır. Ayın hilâl şeklinde oluşu, âşığın çektiği acıların göstergesi olarak belirir. Divan şiirinde göz (çeşm) en baskın biçimde güzellik unsuru olarak görülür. Sevgilinin siyah veya elâ olan gözleri, âşığı büyüler. Bu yüzden gözün cadı, büyüğü, öldürücü, mest edici(sarhoş) özellikleri öne çıkar. Gözlerin büyülüyici özelliği, ancak bu kadar etkileyici ve kalıcı bir biçimde ifade edilebilir; Tansel bunu başarabilmiştir, Gelenekten yararlanma budur işte. Geleneği, çağdaş şireye taşımak budur işte!

Oğuz Tansel'in şiirlerinde sevgili, kömür gözlü, esmer, karanfil saçlı (Ayrılık, Mutluluk Peşinde, s. 32, Salkım Sögüt, Mutluluk Peşinde, s. 33; Karagözlü, Karanfil Saçlı, Kara Yazı, s. 34) olarak geçer. *Kara Gözlü*, *Kara Yazı*'da, “Bir ateş nehri geçer içimden” ve “Umutsuzluk

duvarlarımı döken deniz” dizeleri de özgün söyleyişlerdir. Eski edebiyatta ateş, âşığın içinde bulunduğu acıyi sembolize eder. Sevgiliye duyulan hasret, ateş şeklinde belirir, âşığı yakar. Şairin içindeki acıları, bir ateş nehri gibi düşünmesi; umutlarını yitirdiği yerde, denizin umutsuzluk duvarlarını dövmesi, orijinal söyleyişlerdir.

İğde Ağacı'nda teşhis sanatının yanında, özgün söyleyiş de dikkat çeker: “Yapraklarına özlem türkülerini dokunmuş;/ Dalların yıldızlarla konuşur;/ Köklerin bilinmez düşlerde”(Mutluluk Peşinde, s. 47). Bize göre, Tansel bu doğrultuda şirler yazmış olsaydı, - yazmayı tercih etseydi- daha başarılı ve kalıcı olurdu. Çünkü bu tarz söyleyişlerinde *halis şiir* (öz, saf şiiri) yakalamış görünümkedir.

Mayku'nun yanında *Yörük Kızı*, hayatın zorluklarını üstlenen kimliğiyle karşımıza çıkar:

“İki büklüm, yumula yumula yollarında/ Geç kalmış göçmen kuşlar misali. / Tavşan yüreklim, dualar boş,/ Uzanmaz yere göklerin eli” (Mutluluk Peşinde, s. 25).

Korku ve umutsuzluk karşısında söylenen “Uzanmaz yere göklerin eli” ustaca ve özgün bir söyleişle Yörük Kızı'ın ruh halini ortaya koyar. Göktepe'den yola çıkışmış olan Yörük Kızı'nın gözlerinde korku ve sırtında yükü vardır: “Saçları dağ, elleri kekik kokar;/ Sakız satar bulgurla, unla”. Yörük kızının bir endişesi vardır: “Korkarım, yol keser elin soysuzu”. Çoban ile Kızı şiirinde, günlük hayatı karşılaşılan sosyal sorunlara, yoksulluğa, sağlığa göndermede bulunur: “Babam, ağır hasta şaşırıp kaldıktı/ Doktor açıktan bulmuş dedi,/ Yemeliymiş kuvvetli yemekler,/ Ciğerleri yara olmuş,/ Yokmuş hastanede yer” (Mutluluk Peşinde, s. 22).

Oğuz Tansel, şiirlerinde ikilemelere geniş ölçüde yer verir. Bunun en çarpıcı örneği, Çakıl Taşları şiirinde görülür: “İşil işil, salkım salkım, müşil, müşil, küme küme, dizi dizi, yan yana, ayak ayak, doya doya” (Mutluluk Peşinde, s. 26). Doğa Üstüne (Mutluluk Peşinde, s. 57-58). Gün gün, mevsim mevsim, pul pul, renk renk, damar damar, altın altın, yaprak yaprak, civil civil, dalga dalga. Şair, yerel söyleyişlere bağlı kalarak şiirlerinde mavi'yi mavu, Toros'u Torus, üveyik'i öveyik şeklinde kullanır.

Masal atası diye nitelenen Oğuz Tansel, *Yollar* şiirinde, bizi masalsı bir anlatımla kucaklar: “Nice yıllar geçmiş aklı karalı;/ Erkekçe adım ister yıldız tarlası,/ Az gitmişler, uz gitmişler yol, yol;/ Dere tepe düz gitmişler dağ, dağ;/ Yolun başındayız hâlâ,/ Koyulun yollara yollara” (Mutluluk Peşinde, s. 37), söyleyiş olarak da Halk şiiri tarzında olan metin, masal havasında tekerleme ile beslenir.

Şairin şiirlerinde *yurt sevgisi*, görülür: “Canımız kurban bu yurda; /Mutlu günler doğdu doğacak” (Mutluluk Peşinde, s. 42). *Yurdum I- II*'de “Bu yurt bizim/ Göz kırmadan ölebiliriz uğrunda” (Mutluluk Peşinde, s. 65). “Bu yurdun öz sahibiyiz/ Tertemiz yüreğimiz pak” (Mutluluk Peşinde, s. 66).

Halk bilimci olan şair, türkülere bağlılığını *Masal Dünyası*'nda şu şekilde dile getirir:

“Bir halk türküünde kaybederim kendimi/ Bir masal dünyasında yaşar,/ Bir halk türküünde bulurum seni” (Mutluluk Peşinde, s. 46).

Oğuz Tansel'in *tabiatı*’ı duyarak içten anlattığı en güzel şiiri *Uyanış*'tır. “Ana duygularla kabarmış toprak;/ Yaprak yaprak var olmanın sevinci./ Badem çiçeklerinin dokusunda/ Uyanıyor kuşlar tomurcuklarla.” (Mutluluk Peşinde, s. 51). Doğa sevgisi ve yaşama sevinci Doğa Üstüne şiirinde de vurgulanır: “(...) Dağlarda duman duman orman/ Asmada salkım salkım, başakta altın altın/ Yaşamanın sevinci tutmuş elleri/ Gök bundan mavi, denizler bundan” (Mutluluk Peşinde, s. 57).

Onun mavi rengi çok sevdigi görülür. *Mavi Boğaz* şiirinde: “Kuş mavi, ağaç mavi/ Dağ mavi, aşk mavi/ Dünya mavileşmiş burada/ Mavi türküler aklımda” (Mutluluk Peşinde, s. 88).

“Bir gün ölüvermek ağır yasa” dizesinde ölümde değinen şair, “Ömrümüz ağaçlarındankinden kısa” (Yitirdiğimiz Yasa, Mutluluk Peşinde, s. 115) dizesiyle, yaşama

sevincini, hayatı bağlılığını ifade eder. Bu güzelliklerden yararlanmasıının sınırlı oluşuna işaret eder. Bu da bizi, Cahit Sıkı'nın *Gün Eksilmesin Penceremden* "Her miinet kabulüm, Yeter ki gün eksilmesin penceremden" dizelerini çağrıştırır. Bunun yanında, *Yitirdiğimiz Yasa* şiirinde "El ele versek artar gücümüz" dizesiyle dayanışma içinde yaşamamızı arzular. "Savunmak özgürlüğü, barışı, kutsamak emeği" dizesi onun hayat felsefesine uygun düşer (Hasan Hüseyin, *Mutluluk Peşinde*, s. 131).

Umut onun şiirlerinde mavileşir. O, şiirinde seviyi, özgürlüğü ve barışı yükseltir. (*Mutluluk Peşinde*, s. 133). Oğuz Tansel'in şiirlerinde çocuklara sevecen yaklaşığı görülür. *Çocuklar* şiiri, dünya çocuklarını kucaklar:

"Çocuklar; arakesti oynarlar çayırlıkta,/ Cıvıldaşırlar on yüz milyon dünyayla/ Güneşi böülüşürler, kırlangıçlar benzeri, elmaca/ Ayçiçeğince doldurup ceplerine yıldızları, / Mor bulutları göl yaparlar, ırmak ederler" (*Mutluluk Peşinde*, s. 136). "Çocuklar çoğaldıkça kötüler azalır" (Tekerleme, *Mutluluk Peşinde*, s. 148) diyen şair, onlardan umutludur. "Kısapık, kesecik gün gün yillarda, tezce/ Büyüyen, kayınların üstünde yürüyen/ Elinizi çabuk tutun çocuklar,/ Mavi bulutları kanat yapın ayaklarınızı" (*Mutluluk Peşinde*, s. 149).

Oğuz Tansel'in şiirlerinde sevi sıkça geçer. Onu, mavi, kindam, barış, özgürlük, ürün kelimeleri takip eder. "Özgürlük, barış, kardeşlik/ En köklü, en soylu yasa" (Bilinç Işığı, Dağı Öpmeler, s. 101). *Diken Özlemiş* şiiri, onun düşünce dünyasını, hayatı bakış tarzını ortaya koyar. *Hareket ve canlılık*, onun ruhuna simmiştir. Hareketi, evrensel barışı ve sevgiyi en soylu yasa olarak görür. Oğuz Tansel'in şiirlerinde hep hareket, canlılık vardır. *Çağrı* / şiirinde eylem bildiren sözcükler öne çıkar: yürü-, öğret-, uç-, büyü-, koş-, aç-, düşün-, yap-, bat-, doğ-, bil-. (Ölemez Dikeni, *Mutluluk Peşinde*, s. 114). "Devinim evrensel yasa; /Sizin olsun durağanlık/ Var eden her iyiliği,/ Güzelliği ellerimiz" (Dağı Öpmeler, s. 66).

Maddiyatı önemsemeyen şair; "Be kansızlar, apartman, ev/ Mal mülk, eşya dizi dizim/ Hepsi de sizlerin olsun;/ Toprak, hava bize yeter" der (Dağı Öpmeler, s. 66). Alın terini, emeği esas alır. Onunla elde edilenle yetinir.

Abdal Musa 3 şiirinde hayatı felsefesini dile getirir: "... Bir görüşüz insanları,/ Her varlığa bir bakarız;/ Kin, küfür bulunmaz bizde /Evren, var olmuş sevgiyle." (Dağı Öpmeler, s. 70)

İşinli Süpürge şiirinde, ideolojisini sert bir dille ortaya koyar: "Çöpten degersiz süprüntü sürülerini/ Bölüşme bilmeyen kabak kafaları,/ Sevgi, sevi bilmeyen erdemiszleri,/Açlığı, sayılığı sözcüklerden, / Yüreklerden söküp atalım kafalardan" (Dağı Öpmeler, s. 73).

"Başarı için örgütlenmek gerek / Mutluluksa ereğimiz savaştan geçer" (Dağı Öpmeler, s. 74).

Orta Doğu'da yaşananlardan olumsuz etkilenen şair, duygusu ve düşüncelerini şöyle dile getirir:

"Yavrusuna dönemeyen Memetlerim/ Ömrümüze düştü çığ/ Silahlara da düşecek bir gün/ Köyler silindi haritadan/ Hadi çoban çal kavalını/ Çiçeklensin dillerimiz"(Dağı Öpmeler, s. 76).

Savaşa hayır diyen şair, *barışı ve sevgiyi* öne çıkarır: "Çalışan bilekler işleyince:/ Hele de sevi dolu yürekler,/ Barış yazılır gökyüzüne;/ Barış içinde olmalı evren./ Doğmak da, ölmek de, dostlukla/ Var olmanın soylu yasası:/ Barış, Sevi. Barış, Sevi. Barış..." (Dağı Öpmeler, s. 78).

Rabbena Hep Bana şiirinde çıkışçı grupları taşlar: "Deveyi hamuduyla Rabbena/Şirket, banka kurtar, KİT'leri sat/ Rabbena hep bana, nah sana" (Dağı Öpmeler, s. 83). *Wilhelm Tell*'de sosyal taşlamayı sürdürür: "Karaborsa, istifcilik, yağma;/ Zorbaca rüşvet şişinmeleri,/ Büyük başlarca örtüp şahlanır!/ Küllenir gözler, göller sular" (Dağı Öpmeler, s. 86).

Geçiminin temin etmek için gurbete giden ve işçi olarak çalışan emekçilerin durumunu *Gurbetçiler* şiirinde dillendirir: "Konya'dan kesilir işçi bileti:/ Manisa'ya, Aydın'a, Adana'ya.../ Tarlalarda ataların alın teri/ Tütünler çapa ister, bağlar çapa./ Kaç kuşak eridi bu yollarda /Oğullarımız bizden sonra! /Telli turnam, nazlı turnam oooy! /Neye yarar bu güçlü kollar" (Dağı Öpmeler, s. 89)

Sonuç

Sonuç olarak Tansel'in şiirlerinde, halk kültür ve geleneğinden yararlandığını söyleyebiliriz. Konumu itibariyle "toplumcu gerçekçi" çizgide görülür. Geleneğe bağlı kalan şair, şiirlerinde sade bir dil kullanır. Sosyal olaylara yabancı kalmaz, insan-doğa bağlamında duygusal ve düşünce yoğunluğunu *Dağı Öpmeler* de dile getirir. Siyasete yabancı olmayan Tansel'in politik duruşu, *Gözünü Sevdiğim* kitabındaki şiirlerine de yansır.

Onun şiirlerinde ana kaynak -hareket noktası- halk kültür ve masallardır. Kimi şiirlerinde masal formatını görmek mümkündür. Oğuz Tansel, toplum gerçeklerini şire sokar; toplumsal gerçekçilik noktasında şiirlerini yoğurur. Kişi yerine toplumu öne çıkararak 'yeni şiir'den yanadır. Yeni şairlerin hayatla iç içe ve umutla dolu olduğunu, geleceğe ışık tuttuklarına inanır. Şaire göre, "İleri sanat gerçekçi, devrimcidir, toplumun sorunlarına ilgi gösterir. Yenilik, sanat yapının biçiminde, konusunda değildir. Toplumun yapısında var olan, onu daha ileri bir duruma götüren, dünya görüşü" dır. Tansel, sanat eserine millilik özelliğini kazandıran öğelerin dil ve ruh olduğu düşüncesindedir (Türk Sanatı, 1958, s.7).

Konuya tematik biçimde bakmadığımız için, gelişî güzel değinmelerle yetindiğimizi belirtmemiz yerinde olur. Folklordan yararlanan şair, sade bir dil kullanır. Anadilin inceliklerinin en iyi, masallarla verilebileceğine inanır; bu yüzden masala önem verir; şairliği masalcılığıyla birlikte belirginleşir. O, duygusal ve düşüncelerini, modern şiir çizgisinde dile getirir. *Gözünü Sevdiğim*' de evrenselliğe doğru açıldığını belirtelim.

Kaynaklar

- Ateş, K. (1978) "Oğuz Tansel'le", *Türk Dili*, 321, 505-507.
- Baldıran, G. (2003) "Oğuz Tansel ve Paul Eluard Şiirinde Benzer İmgeler", *Folklor Edebiyat*, IX (XXXIII), 172-178.
- Durbaş, R. (2003) "Masalcı Babanın Şiiri", *Folklor Edebiyat*, IX (XXXIII), 150-152.
- Gençay, G. (2003) "Şiirimizde Oğuz Tansel Sesi", *Folklor Edebiyat*, IX (XXXIII), 200-203.
- Güler, G. (1996) "Oğuz Tansel Şiirinin Kaynakları ve Özellikleri", *Üç Kanatlı Masal Kuşu* (ss. 47-53). Ankara: Ürün Yayıncıları.
- Öztürk, A. O. (1997) "Oğuz Tansel'in Masal ve Şiirlerinde Mavinin Gizemi", 9, 17-19.
- Öztürk, Ü. ve Öztürk, Y. (2003) "Anadolu Çınarı Oğuz Tansel", *Folklor Edebiyat*, IX (XXXIII), 185-187.
- Tansel, O. (1986) *Sarıkız Yolu/Toplu Şiirler*. İstanbul: Yaz Yayıncıları.
- Tansel, O. (2013) Dağı Öpmeler. İstanbul: Yapı Kredi Yayıncıları.
- Tansel, O. (2013) *Mutluluk Peşinde*. İstanbul: Evrensel Basım Yayın.
- Turan, M. (1996) "Oğuz Tansel ve Şiiri", *Üç Kanatlı Masal Kuşu* (ss. 40-46). Ankara: Ürün Yayıncıları.
- Türk Sanatı (1958) "Oğuz Tansel Cevap Veriyor", *Türk Sanatı*, 4 (64), 7.